

стосуються докiлля : Закон України вiд 6 липня 1999 р. № 832-XIV. *Вiдомостi Верховної Ради України*. 1999. № 34. Ст. 296.

7. Про доступ до публiчної iнформацiї : Закон України вiд 13 сiчня 2011 р. № 2939-VI. *Вiдомостi Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

Сатаєва А. М.,
начальник юридичного вiддiлу,
асистент кафедри фундаментальних
i приватно-правових дисциплiн
Вiнницького державного педагогiчного
унiверситету iменi Михайла Коцюбинського

ПУБЛIЧНI ЗАКУПIВЛI В УМОВАХ ДIЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНI

В умовах дiї правового режиму воєнного стану важливо забезпечити прозорiсть та публiчнiсть закупiвель, щоб максимально ефективно використовувати державнi кошти.

Незважаючи на незначний час впровадження системи публiчних закупiвель, головною метою якої є зменшення корупцiйного рiвня закупiвельної дiяльностi та пiдвищення їх конкурентностi, система державних закупiвель Prozorro, починаючи з 2016 року демонструє позитивну тенденцiю до елiмiнацiї корупцiйної складової, але все ще система не позбавлена недолiкiв, в яку внесли свої негативнi корективи, й воєнний стан. Саме завдяки тому, що усi торги з використанням державних коштiв здiйснюються на єдиному веб-порталi державних закупiвель Prozorro будь-хто в Україні може вiдслiдкувати через систему, як витрачаються кошти платникiв податкiв, за якими цiнами закуповується той чи iнший товар, надається певна послуга [8, с.150].

Вiйна внесла свої корективи в сферу публiчних закупiвель. Пiсля початку повномасштабної вiйни, уряд прийняв декiлька постанов, якi стосувалися публiчних i оборонних закупiвель. Основною метою впровадження змiн у

процедуру публічних закупівель було, перш за все, забезпечення запитів та нагальних потреб найбільш оперативним та найбільш гнучким чином, й як, наслідок ланцюгової залежності, сприянню прозорості.

Важливою стала заборона замовникам здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг, які мають походження з Російської Федерації/Республіки Білорусь, за винятком товарів, необхідних для ремонту та обслуговування товарів, придбаних до набрання чинності цією постановою [3, с.75].

У лютому 2023 року були внесені законодавчі зміни з метою підвищення конкурентності закупівель і збільшення прозорості. Замовники більше не можуть здійснювати закупівлі без використання електронної системи, якщо є достатньо підстав для проведення конкурентних процедур. Важливо, що закупівлі, пов'язані з оборонними потребами, можуть здійснюватися без конкурентних процедур упродовж періоду воєнного стану, але після закупівлі замовники зобов'язані опублікувати звіт про неї впродовж 180 днів після припинення воєнного стану.

Важливо, що прийняті постанови Кабінету Міністрів України щодо здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану визначили основними принципами публічних закупівель в умовах воєнного стану своєчасність та відповідність прийнятим рішенням щодо захисту національних інтересів України, забезпечення потреб безпеки і оборони; ефективність використання коштів, результативність [2, с.93].

Систематизуючи, варто виділити такі специфічні особливості здійснення публічних закупівель в період дії воєнного стану:

1. Змінилися порогові межі для проведення відкритих торгів: для товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тисяч гривень; для послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тисяч гривень; для робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 мільйона гривень.

2. Зменшилися строки проведення відкритих торгів та оскарження. Строк проведення відкритих торгів орієнтовно може становити 20 днів. При цьому, строк розгляду скарги органом оскарження становить сім робочих днів з дати прийняття скарги до розгляду, який може бути аргументовано продовжено органом оскарження до 12 робочих днів.

3. Передбачено перелік випадків зміни істотних умов договору. Надано право змінювати ціну за одиницю товару у договорі про закупівлю пропорційно коливанню ціни такого товару на ринку за умови документального підтвердження такого коливання.

4. Здійснення закупівлі товарів з використанням електронного каталогу без обмеження граничних вартісних значень. Використання електронного каталогу є також альтернативою відкритим торгам. У разі здійснення закупівлі товару, вартість якого становить або перевищує 100 тис. гривень, з використанням електронного каталогу, замовник здійснює відбір постачальника шляхом запиту ціни пропозицій постачальників.

5. Розширено механізм застосування можливості усунення невідповідностей учасником процедури закупівлі, виявлених замовником під час розгляду тендерної пропозиції. У разі виявлення невідповідності застосовується механізм усунення невідповідностей учасником процедури закупівлі.

6. Передбачена можливість за рішенням замовника його відокремленим підрозділам здійснювати закупівлю самостійно для задоволення потреб такого підрозділу. Предмет закупівлі визначається замовником окремо для відокремленого підрозділу. Інформація про потребу в закупівлі, що повинна бути здійснена відокремленим підрозділом, вноситься до річного плану замовника.

7. Встановлено широкий перелік випадків, коли придбання замовником товарів, робіт і послуг може здійснюватися без застосування електронної системи закупівель. Придбання замовником товарів, робіт і послуг

може здійснюватися шляхом укладання прямих договорів, з подальшим розміщенням в електронній системі закупівель відповідних звітів про такі договори, а також інформації про внесення змін до договорів. Це стосується випадків, передбачених Законом для застосування переговорної процедури закупівлі, а також окремих закупівель для забезпечення невідкладних потреб, таких як заходів із мобілізації та цивільного захисту, будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб, будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів, для забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури тощо. Також до виключень віднесено закупівлі, інформація щодо яких належить до інформації з обмеженим доступом або її розголошення під час дії правового режиму воєнного стану може нести загрозу національній безпеці та/або громадській безпеці і порядку, а також якщо замовник перебуває в районі проведення воєнних (бойових) дій на момент прийняття рішення про здійснення закупівлі або її здійснення [7, с.194].

Таким чином, наразі є необхідність продовжувати вдосконалювати систему закупівель, щоб вона була більш адаптована до періоду воєнного стану та мала швидкі, прозорі та конкурентні процедури. А досягти прозорості та ефективності в процесі публічних закупівель можливо лише в об'єднанні зусиль, синергії між владою та бізнесом.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89).
2. Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 169. Офіційний вісник України. 2022 р. № 25. Ст. 1254.

3. Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2022 р. № 1275. Офіційний вісник України. 2022 р. № 91. Ст. 5666.

4. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178. Офіційний вісник України від 01.11.2022. № 84. Т. 4. Ст. 5176.

5. Калетнік Г. М., Здирко Н. Г. Державний аудит та аналіз економічних, енергетичних та екологічних складових публічних закупівель: Монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 420 с.

6. Єпіфанова І. Ю., Оранська Н. О. Сутність антикризового управління підприємства. Економіка і суспільство. Мукачево. 2016. № 2. С. 265–269.

7. Кильницька Є. В., Глухова С. В., & Колодяжна, Т. В. (2023). Дослідження тенденцій ринку публічних закупівель під час дії воєнного стану. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління.

8. Псьота В.О. Ефективні публічні закупівлі як інструмент сталого розвитку економіки країни. Сучасні тенденції розвитку фінансових інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. м. Вінниця . 2021. С. 150 – 152.

*Тарасевич Т. Ю.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського*

РОЗВИТОК ТАНАТОЛОГІЇ: ВИВЧЕННЯ СОМАТИЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Сьогодні – в епоху стрімкого розвитку біомедицини – важливим завданням є збільшення тривалості життя [1]. Рівень смертності від усіх причин використовується в усьому світі як ключовий показник здоров'я населення та критерій розвитку охорони здоров'я суспільства. Біомаркери окремих захворювань представляють особливий клінічний інтерес, але показник смертності від усіх причин має перевагу: він дозволяє враховувати усі смерті і не пропустити ті, які були пов'язані з іншою причиною, але опосередковано викликані хворобою, що становить інтерес [2, с.726].

Варто звернути увагу, що з позиції права правові наслідки за всіх підстав юридичної смерті рівні, хоча факт реальної біологічної смерті так і не встановлено, а оголошення померлим зроблено в порядку цивільного судочинства на підставі Цивільного процесуального кодексу. Крім того, законодавець встановлює можливі наслідки явки чи виявлення місця перебування громадянина, визнаного померлим [3,с.77-81]. До таких обов'язкових наслідків належить: скасування судом чинного уже свого рішення про оголошення громадянина померлим шляхом ухвалення нового рішення. Зауважимо, що це єдиний випадок, коли законодавець у межах цивільного судочинства дозволяє суду, який ухвалив рішення, самому його і скасувати, причому зробити це відразу новим рішенням (а не ухвалою про задоволення заяви про перегляд через нові обставини, що тягне за собою новий розгляд справи) [4, с. 120]. Це нове рішення стає підставою для анулювання запису про смерть у книзі державної реєстрації актів цивільного стану, що веде до